
הכנס השנתי ה-12:

ניתוח התנהגות בישראל ONLINE

חוברת תקצירים

9-10 יולי 2020

אורחים יקרים,

תודה שבחרתם לכבד אותנו בנוכחותכם ולהעשיר את הידע המקצועי במסגרת הכנס השנתי ה-12 לניתוח התנהגות בישראל. כמדי שנה, אנו עמלים במסגרת הארגון על הפקת כנס שנתי מקצועי, מחדש, מרגש.. השנה, לראשונה, אנו גאים להביא בפניכם כנס מקוון, כמוהו טרם נראה בישראל. תקופת הקורונה מחייבת את כולנו להתאים עצמנו לאורח חיים שונה, זהיר יותר, ולהנחיות של ריחוק חברתי. אבל גם השנה אנחנו לא לבד. הכנס השנתי שלנו מתקיים בפלטפורמה ייחודית המאפשרת להמשיך ולהתמקצע, להיפגש ולשוחח באופן מקוון עם קולגות ובעיקר להרגיש תחושה של ביחד בקהילה המקצועית של מנתחי ההתנהגות בישראל. הרבה בריאות והתפתחות מקצועית, תהנו!

ועד ארגון מנת"ה

תוכן עניינים:

לוח"ז הכנס.....	3
תקצירי הרצאות ומרצים.....	4
תקצירי פוסטרים.....	31

17 הרצאות מקוונות – 30 מרצים ממיטב אנשי המקצוע בארץ ובעולם

תכני הכנס המקוון זמינים לצפייה למשתתפים גם במהלך השבוע שלאחר הכנס

לוז הכנס:

יום חמישי 9.7.20		שעה
מתחברים: מתחברים לאתר הכנס וזה לזה		11:00-11:30
הרצאת פתיחה: פרופ' עמוס רולידר BCBA-D, יו"ר מנת"ה, 1CEU		11:30-12:20
מושבים מקבילים		
10 דקות הפסקה להתרעננות בין הרצאה להרצאה		
הרצאה: ורד פסטרנק- זיידמן BCBA 1CEU	הרצאה: ד"ר שירי אייבזו BCBA-D, ד"ר חגית פירסט-ענבר, פרופ' הדא מיידן BCBA-D, 1CEU	12:30-13:20
הרצאה: אביבה בינט מנלה BCBA, יוליה ארץ BCBA 1.5CEU	הרצאה: גילי יהב BCBA, מריה ממסטבלוב BCaBA 1.5CEU	13:30-15:00
הפסקה:		
מושב פוסטרים, יריד תעסוקה כולל צ'אט LIVE עם מעסיקים		
הרצאה: ד"ר אנהליה שפר	הרצאה: נדב דורון BCaBA, 1CEU	16:00-16:50
הרצאה: אדריאנה כץ, מנתחת התנהגות 1CEU	הרצאה: אייל כהן BCBA, הילה אלחנתי – לרנטל, נוי רודקו, למיס קרעין 1CEU	17:00-17:50
הרצאה: ד"ר רונית וולגרין, קלינאית תקשורת	הרצאה: ד"ר איתן אלדר BCBA-D, 1CEU	18:00-18:50
אסיפה שנתי של ארגון מנת"ה		19:00
יום שישי 10.7.20		שעה
נפגשים בטרקלין: צ'אט עם קולגות בחדר הטרקלין		8:15-8:30
הרצאה: ד"ר אמנדה נ. קלי BCBA-D, 1.5CEU		8:30-9:50
מושבים מקבילים		
הרצאה: עדי וינשטוק BCBA, אלינה גורליק מנתחת התנהגות, 1.5CEU	הרצאה: מיכאל בן צבי BCBA וקרן ארז, עו"ס ומנתחת התנהגות, 1.5CEU	10:00-11:15
הרצאה באורך 50 דקות: רחלי מזור BCaBA, 1CEU	הרצאה באורך 90 דקות: דקלה נחמני BCaBA, 1.5CEU	11:15-12:45
הפסקה:		
רצינו להגיש לכם א. צהריים אבל הכנס מקוון		
פאנל מקצועי: בהשתתפות פרופ' עמוס רולידר, ד"ר איתן אלדר, ד"ר שירי אייבזו, ד"ר אליען אלחדף אברג'יל, ד"ר מיכל הירשמן, ד"ר נתלי רולידר אגילה 1.5CEU		13:15-14:45

תקצירי הרצאות

הצקה (Bullying) בקרב ילדים: התנהגות אנטי חברתית שכיחה, שאסור שמנתחי התנהגות יתעלמו ממנה:

פרופ' עמוס רולידר- יו"ר מנת"ה BCBA-D

שעות ההרצאה: 11:30-12:20

משך ההרצאה: 50 דק' CE1

תקציר: המושג הצקה (Bullying) מתאר מצב שבו תלמיד או קבוצת תלמידים, בדרך כלל בעלי מעמד והשפעה בבית הספר, פוגעים באופן עקבי, חוזר ונשנה, בתלמיד, שבדרך כלל אינו מסוגל להגיב בגלל נחיתות מסוימת – פיזית או מנטלית (Olweus 1993). הצקה כוללת פגיעה פיזית, או מילולית של תלמיד חזק בתלמיד חלש ממנו, תוך ניצול עמדת הכוח של זה הראשון (רולידר ומינצר, 2006, בוניאל ניסים, רולידר 2018). אחת מהשלכותיה החמורות של תופעת ההצקה היא שכל המעורבים בה – המציק, הקורבן והצופה מהצד – סובלים מהתופעה בטווח הקצר והארוך (Bolton & Graeve, 2005). אשר למציק, בטווח הקצר, מחקרים מראים קשר בין הצקה לבין התנהגות בעייתית כמו עישון או שתיית אלכוהול, כמו גם להישגים אקדמיים דלים (Olweus, 1991). בטווח הארוך, נמצא קשר בין הצקה לבין התנהגות עבריינית. אשר לקורבנות, מן המחקר עולה כי הם בעמדת סיכון לסבול מדיכאון, חרדה, מחשבות אובדניות ואף אובדנות. בניתוח סטטיסטי של 28 מחקרים שונים, נמצא כי הסיכוי לסבול מדיכאון גבוה, בקרב מי שהיו קורבנות להצקה, גם 36 שנים לאחריה (Ttofi et al., 2011). נמצא כי גם קורבנות להצקה סובלים מפגיעה בהערכה עצמית אשר עלולה להמשיך וללוות אותם בבגרותם ולהאפיל על מערכות היחסים שלהם (Bolton et al., 2005). יתרה מכך, נמצא במחקר כי הקשר בין הצקה לבין נטיות אובדניות כוחו יפה גם לקורבנות ההצקה וגם למציקים עצמם (Hinduja et al., 2010). בהרצאה זו אגדיר באופן אופרטיבי את התנהגות ההצקה, אסקור בקצרה את הספרות המחקרית העדכנית העוסקת בתופעה, אשתף בנתונים על שכיחות התנהגות זו בסביבות החינוכיות בישראל ואציג תוצאות מתועדות של התערבות התנהגותית להפחתת התנהגות אנטי-חברתית מסוכנת זו.

מרצה: פרופ' עמוס רולידר

עומד בראש התוכנית החדשה לתואר שני בניתוח התנהגות במכללה האקדמית כנרת, תכנית ההסמכה וההכשרה של מנחי התנהגות במכללה האקדמית בית ברל ומשמש כיו"ר ארגון מנחי ההתנהגות המוסמכים בישראל (מנת"ה) והינו החוקר המוביל במכון לחקר מוגנות ילדים באקדמית כנרת. פרופ' רולידר המתמחה בניתוח וטיפול התנהגותי בקשיי התנהגות מגוונים של ילדים בסביבות שונות פרסם

עשרות מאמרים מדעיים בכתבי עת התנהגותיים מובילים בעולם כגון Journal of Applied Behavior Analysis, Education and Treatment of Children and, Journal of Research and Behavior Therapy, פרקים בספרים מקצועיים בניתוח התנהגות ושני ספרי הדרכה וייעוץ להורים המבוססים על עבודתו המחקרית והקלינית כמנתח התנהגות.

יחידות הדרכה מקוונות להכשרה בפרקטיקות התנהגותיות להורים ואנשי מקצוע: בדיקת ישימות והתאמה תרבותית:

ד"ר אייבזו שירי (המכללה האקדמית כנרת, המכללה האקדמית דוד ילין), ד"ר פירסט-ענבר חגית (המכללה האקדמית דוד ילין), פרופסור מיידן הדה (אוניברסיטת אילינוי אורבנה-

שמפיין)

שעות ההרצאה: 12:30-13:20

משך ההרצאה: 50 דק' CE1

תקציר: מיומנויות תקשורת חברתית משפיעות על הישגים אקדמיים, התפתחות חברתית-רגשית, ושמירה על קשרים חבריים עם אחרים. לכן נחוצות התערבויות מוקדמות, אשר יכולות לקדם את המיומנויות הללו בקרב ילדים צעירים עם עיכובים התפתחותיים או עם חוסרים במיומנויות תקשורת. בנוסף לכך מומלץ ללמד הורים ומטפלים לתמוך בהתפתחות שפה, באמצעות הכשרתם לביצוע התערבויות מוקדמות במיומנויות תקשורת. בשפה העברית יש מקורות מידע מוגבלים לאימון והכשרה של הורים ומטפלים לקיום פרקטיקות מבוססות-מחקר לקידום הפיתוח של מיומנויות תקשורתיות-חברתיות של ילדים צעירים עם עיכובים התפתחותיים. הגישה של הורים ומטפלים לחומרי אימון איכותיים הינה מוגבלת מאוד, הן בעקבות חוסר של מומחים דוברי עברית בתחום זה וכן עקב עלויות אימונים שכאלו.

המטרה של הרצאה זו הינה לתאר פרויקט שזכה למענק מודעות הציבור 2019 מטעם החברה לקידום ניתוח התנהגות (Society for the advancement of behavior analysis) ובמהלכו תורגמו יחידות הדרכה מקוונות, המיועדות להורים ומטפלים של ילדים צעירים עם עיכובים התפתחותיים וליקויי תקשורת, לשפה העברית, בכדי להנגישן לאוכלוסיית נותני הטיפול בישראל. בהרצאה נתאר את הרקע התיאורטי והרציונל לכינון יחידות ההדרכה המקוונות ונמחיש יחידות הדרכה העוסקות במיומנויות ארגון הסביבה, הדגמה וחינוך, הוראה והשהיית זמן. כחלק מתיקוף תרבותי נציג נתונים איכותניים של הורים ואנשי מקצוע, שלקחו חלק באימונים המקוונים ונציג מסקנות לגבי התאמה תרבותית. לבסוף נדון בהשלכות היישומיות של יחידות ההדרכה המקוונות לקהילה המטפלת בילדים צעירים עם עיכובים התפתחותיים.

מרצה: ד"ר שירי אייבז – (BCBA-D)

מרצה בכירה, המחלקה למדעי ההתנהגות, המכללה האקדמית כנרת, צמח. חינוך מיוחד ולקויות מורכבות, מייסדת וראשת התוכנית ללימודי תעודה בניתוח התנהגות יישומי, המכללה האקדמית דוד ילין בירושלים, וכן רכזת היחידה הקלינית לניתוח התנהגות במתי"א חולון-אזור.

ד"ר אייבז היא בעלת הסמכה בינלאומית בניתוח התנהגות (BCBA-D) ונציגה ישראלית בירחון OPERANTS של הקרן של ב. פ. סקינר.

המומחיות שלה היא בתחום ההכשרה להוראה בחינוך מיוחד ובחינוך גופני וכן בתמיכה ובקידום בילדים עם הפרעות התנהגותיות-רגשיות. תחומי המחקר שלה מתמקדים בהשפעה של התערבויות מבוססות-מחקר לשיפור יכולות חברתיות ואקדמיות של ילדים בעלי הפרעות רגשיות-התנהגותיות בעיקר בסביבות בית ספריות, בתכנון המשגה והובלה של תוכניות לתמיכה בהתנהגות חיובית בית-ספרית וכן בתחומים הקשורים למומחיות בהוראה. ד"ר אייבז חוקרת, כותבת, מציגה ומנחה בתחומים אלו בבמות ארציות ובינלאומיות. במקביל ד"ר אייבז משמשת מנטורית למנחי התנהגות צעירים וותיקים המבקשים להיות חד החנית של מנתחי התנהגות בישראל מבחינה קלינית ומחקרית.

מרצה: ד"ר חגית ענבר-פירסט

ד"ר חגית ענבר – פירסט בעלת תואר שלישי במגמה לחינוך המיוחד מהאוניברסיטה העברית, תואר שני במגמה לייעוץ חינוכי מהאוניברסיטה העברית, תואר ראשון בחוג לחינוך מהאוניברסיטה העברית, ותעודת הוראה בחינוך מיוחד מהמכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין.

תחום ההתמקצעות שלה הוא בהכשרת מורים בדגש על ניהול כיתה וניווט שיעור, הוראה מותאמת בכיתה ההטרוגנית, הוראה דיפרנציאלית עבור תלמידים עם צרכים מיוחדים והקניית פרקטיקה מבוססת מחקר בהתמודדות עם תלמידים עם ליקויי למידה, ליקויי קשב ובעיות התנהגותיות ורגשיות קשות. מזה 25 שנים היא משמשת כמדריכה פדגוגית, במקביל מלמדת קורסים עיוניים בתחומים של ניהול כיתה, כישורי חיים, שילוב, מוטיבציה ללמידה והוראת הקריאה, ניהול כיתה בחטיבת הביניים בתוכנית של ה M.Teach, מרצה בתואר השני (M.Ed.) בשילוב תלמידים עם ליקויי למידה ועם קשיי התנהגות ומנחה סדנת פרקטיקום וכתובת עבודות גמר במכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין ובמגמה לחינוך מיוחד (MA) באוניברסיטה העברית.

במכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין ניהלה את תוכנית הסבת אקדמיים לתעודת הוראה בחינוך המיוחד ואת התואר השני בשילוב תלמידים עם ליקויי למידה ועם קשיי התנהגות. בנוסף, דרך מרכזי פסג"ה מעבירה השתלמויות בית ספריות בבתי ספר יסודיים ממלכתיים בנושאים של יישום חוק השילוב, אקלים כיתה, הוראה בכיתה ההטרוגנית וניהול התנהגות.

מרצה: פרופ' הדא מיידן Hedda Meadan, PhD, BCBA-D

פרופ' הדא מיידן הינה בעלת הסמכה כמנתחת התנהגות ומרצה בדרגת פרופסור באוניברסיטת אילינוי (אורבנה – שמפיין, ארה"ב) במחלקה לחינוך מיוחד. כמו כן מהווה Goldstick family scholar באוניברסיטה.

תחומי המחקר של ד"ר מיידן מתמקדים בתקשורת ובהתנהגות חברתית של ילדים עם אוטיזם ולקויות התפתחותיות אחרות, משפחות של ילדים עם לקויות והשימוש בטכנולוגיות על מנת לקדם תוצאות חיוביות ולהגביר את איכות החיים עבור פרטים עם לקויות ומשפחותיהם.

ד"ר מיידן מפרסמת רבות בנושאים הקשורים להתערבויות עבור פרטים עם לקויות ומשפחותיהם, על השימוש בטכנולוגיה ועל אימון למשפחות ולאנשי מקצוע בנושאים אלה.

משחק ההתנהגות הטובה (Good Behavior Game) – יישום תלות קבוצתית עם תלות הדדית (Interdependent group contingency) בסביבות חינוכיות

ורד פסטרנק – זיידמן (BCBA)

שעות ההרצאה: 12:30-13:20

משך ההרצאה: 50 דק' CE1

תקציר: משחק ההתנהגות הטובה הינו הליך של תלות קבוצתית עם תלות הדדית, המיושם במטרה להפחית מגוון קשיי התנהגות כמו הפרעות, ישיבה לא נאותה ואי משימתיות בסביבות חינוכיות. בניגוד לתלויות קבוצתיות אחרות, משחק ההתנהגות הטובה פחות רווח בקרב אנשי חינוך, עקב חשש מאי מוכנות ויכולת של התלמידים לשתף פעולה לקראת מטרה משותפת ומתופעות לוואי, המיוחסות לו, ביניהן: התמודדות עם התנהגויות מאתגרות עקב הלחץ החברתי לזכות, הפסד בתחרות בין הקבוצות וחבלה מכוונת של תלמיד בודד בהישגי הקבוצה.

בהרצאה יוצגו ממצאים מן הספרות המחקרית העדכנית, המצביעים על יעילות ההליך ומרכיביו השונים ביצירת שינוי התנהגותי הן ברמה המערכתית והן ברמה האישית ובקידום אינטראקציות פרו חברתיות בין התלמידים ועל תקפות חברתית גבוהה של ההליך בקרב התלמידים. כמו כן, יוצגו כלים פרקטיים לפתרון קשיים אופייניים, אשר עלולים להופיע ביישום ההליך ודוגמאות של יישום משחק ההתנהגות הטובה בגני עירייה.

מרצה: ורד פסטרנק-זיידמן (BCBA)

ורד הינה רכזת התמחות במערכות חינוך, מרצה ומנחת התנסות מעשית בתחום ההתפתחות התקינה בתוכנית ההסמכה בניתוח התנהגות יישומי במכללה האקדמית בית ברל. בנוסף, ורד עובדת מזה עשור בתוכניות תמיכה מערכתיות לילדי גן עם קשיי התנהגות בחינוך הרגיל, מדריכה צוותים חינוכיים בהתמודדות עם ילדים, המדגימים התנהגויות מאתגרות בגני עירייה ומקיימת השתלמויות לאנשי חינוך בניתוח

התנהגות יישומי מטעם הסתדרות המורים ומרכזי פסג"ה לפיתוח מקצועי.

יישומים קליניים של ניתוח התנהגות: התערבות להתמודדות עם קשיי שינה בדגש על הדרכת הורים

גילי יהב (BCBA), מריה ממיסטבלוב (BCaBA)

שעות ההרצאה: 13:30-15:00

משך ההרצאה: משך ההרצאה 90 דק' CE1.5

תקציר: טיפול מיטבי בילדים עם צרכים מיוחדים ועם אוטיזם בפרט, כולל טיפול ישיר והדרכת הורים להשלמת היישום בפועל, בנוגע למגוון כישורי החיים של הילד בסביבתו הביתית הטבעית.

עדויות מחקריות לצד ניסיון קליני נרחב של טיפול בבעיות שינה אצל ילדים עם צרכים מיוחדים, מראים כי ניתן לטפל בבעיות שינה של ילדים עם צרכים מיוחדים ולהביא לשיפור איכות חייהם שלהם ושל בני משפחתם, באמצעות יישום תכניות שינה אישיות, על פי העקרונות של ניתוח התנהגות יישומי.

בהרצאה, תוצג סקירת ספרות מחקרית עדכנית בתחום בעיות שינה בקרב ילדים עם צרכים מיוחדים ועם אוטיזם בפרט, התערבות הנשענת על ניתוח התנהגות יישומי כדיסציפלינה וכן תיאור מקרה של מטופל במחלקה הקלינית של 'בית ליאור', אשר בו מיושמת תכנית התערבות אישית לטיפול בבעיות שינה. יוצג פרוטוקול ההתערבות ותוצאותיה.

מרצה: גילי יהב (BCBA)

גילי יהב, מייסדת ומנהלת מקצועית של בית ליאור - המרכז ללימוד טיפול התנהגותי. המרכז עוסק בלימוד וטיפול על פי עקרונות ניתוח התנהגות יישומי בפריסה ארצית. דוקטורנטית (בימים אלו מגישה את עבודת הדוקטורט) במחלקה להפרעות בתקשורת באוניברסיטת אריאל. המחקר עוסק בהתנהגות מסתגלת, תסמינים פסיכיאטריים והישגים אקדמיים בקרב סטודנטים על רצף האוטיזם: מעקב לאורך שנת לימודים.

מנתחת התנהגות מוסמכת (BCBA), בוגרת המחזור הראשון להסמכת מנחי התנהגות באוניברסיטת תל אביב ובין מנחי ההתנהגות המוסמכים הראשונים בישראל. כיום עומדת בראש התוכנית להסמכת מנחי התנהגות של בית ליאור בשיתוף עם מכללת לוינסקי

לחינוך. בעלת ניסיון טיפולי של כשני עשורים במסגרות טיפול פרטיות וציבוריות בקרב ילדים ונוער עם עיכוב התפתחותי, לקויות תקשורת ואוטיזם. משמשת כיועצת למשפחות ומלווה מנתחי התנהגות בראשית דרכם. ממייסדי ארגון מנת"ה ופעילה בוועד הארגון מיום היווסדו ועד היום. כיום פעילה בוועדת רגולציה, העוסקת בהקמת מערך להסמכה ישראלית.

מרצה: מריה ממיסטבלוב (BCaBA)

מריה ממיסטבלוב, מנתחת התנהגות מוסמכת (BCaBA), בעלת BA במדעי החברה מטעם אוניברסיטת בר אילן, בעלת ניסיון טיפולי עם ילדים על הספקטרום האוטיסטי החל משנת 2011. כיום, מנחה תכניות טיפול ביתיות ותוכניות שילוב ומרצה במחלקה האקדמית בבית ליאור.

יישום הערכה פונקציונלית פרקטית ולימוד מיומנויות (SBT&PFA) להפחתת התנהגויות אלימות - דילמות וקשיים במערך היישום בין גילאים וסביבות שונות

יוליה ארץ (BCBA), אביבה בינט מנלה (BCBA)

שעות ההרצאה: 13:30-15:00

משך ההרצאה: משך ההרצאה 90 דק' CE1.5

תקציר: הליכי הערכה פונקציונלית פרקטית (PFA) מיועדים לזהות את תלויות החיזוקים המשולבות, לצורך הבניית מיומנות תקשורת פונקציונלית והפחתת בעיות התנהגות, בקרב אוכלוסיות רבות. הליך זה נחקר באופן נרחב בתחום ניתוח התנהגות בעולם. בארץ וברוסיה טרם נחקר ורק כעת מתחיל להיות מיושם. יישומו מותאם לטיפול בבעיות התנהגות שונות (התנהגות אגרסיבית, פגיעה עצמית, בעיות שינה ובעיות אכילה), לסביבות שונות (הסביבה הביתית, מסגרות טיפוליות, בתי ספר), ולאוכלוסיות שונות.

בהרצאה יוצגו הבדלים ביישום של ההליך בקבוצות גיל - בוגרים וצעירים, ובסביבות שונות (סביבה ביתית וסביבת המסגרת הטיפולית) מבחינת המשאבים הנדרשים ותמיכה בצוותים טיפוליים. ההרצאה תתמקד בהצגת היישום של הליכי הערכה פונקציונלית פרקטית ולימוד

מיומנויות בקרב 6 משתתפים, המראים התנהגויות מאתגרות חמורות. תהליך היישום נעשה תחת הנחיה מרחוק של צוות מהמרכז (FTFBC) של פרופ' גרג הנלי. התהליך נמשך בין 3-5 חודשים (לקבוצות הגיל השונות) ויושם על ידי מנתחי התנהגות מוסמכים (BCBA, BCaBA), צוות של מטפלים התנהגותיים והוריהם של המשתתפים. הליך ההתערבות בוצע עבור שלושה משתתפים בגני תקשורת בישראל בהם פועלת ה"עמותה לילדים בסיכון", ועבור שלושה משתתפים במסגרת הביתית בחו"ל (ברוסיה).

מרצה: יוליה ארץ (BCBA)

יוליה ארץ, מנתחת התנהגות מוסמכת MA, BCBA, ראש התוכנית של לימודי הסמכה בניתוח התנהגות, "Our Sunny World" Center, Moscow, Russia. אחת ממנתחות התנהגות הוותיקות בארץ, עוסקת בניתוח התנהגות מ-1999. למדה ניתוח התנהגות ב-Florida Institute of Technology, השתלבה בתור מנתחת התנהגות ומנחת שילוב בגני תקשורת מטעם "אלו"ט", ועבדה כמרצה בתוכנית הסמכה של "סמינר

הקיבוצים". מ-2010 עיקר עבודתה מתמקד בהפצת ניתוח התנהגות במדינות חבר העמים, שם היא פועלת כמרצה ומנחה ותוכנית ההכשרה של מנתחי התנהגות. יוליה הינה הבעלים של זכויות היוצרים של התרגום לשפה הרוסית של כלי הערכה [VB-MAPP](#) (Sundberg, 2008), ומחברת משותפת של הספר "[ילדים מיוחדים. מבוא ליישום של ניתוח התנהגות](#)" (Meleshkevich, Erz, 2018) – בשפה הרוסית. בוגרי תוכנית ההסמכה תחת ההנהלה של יוליה הם היחידים במדינות חבר העמים, אשר מצליחים לעבור את מבחן ההסמכה מטעם BACB. התוכנית לא רק מכשירה מנתחי התנהגות, אלא גם מעבירה תוכניות לימוד להורים של ילדים בעלי צרכים מיוחדים, ומפעילה כנסים בינלאומיים וימי עיון מקצועיים. ההתערבות נעשית בשיתוף עם: ז'אנה בקייבה, מנתחת התנהגות מוסמכת MA, BCBA (מוסקבה, רוסיה), נטליה בוטוזובה, מנתחת התנהגות מוסמכת MA, BCBA (מוסקבה, רוסיה)

מרצה: אביבה בינט-מנלה (BCBA)

אביבה מנתחת התנהגות מוסמכת, מנהלת תחום ניתוח התנהגות בעמותה לילדים בסיכון, המרכז לחקר וטיפול באוטיזם. מרצה בתוכנית ללימודי ניתוח התנהגות יישומי באוניברסיטת תל אביב. בעלת ניסיון של 17 שנה בעבודה עם ילדים על הספקטרום האוטיסטי ולקויות התפתחותיות. בעלת תואר שני בחינוך מיוחד, מאוניברסיטת בר אילן. הליכי ההערכה וההתערבות נעשו בשיתוף עם: ענבל בר יהודה, אורית מנדל ואביגייל גרינברג, BCaBA - מדריכות בעמותה לילדים בסיכון.

השילוב של הוראה ישירה ולמידת דיוק ללימוד כישורי קריאה וכתבייה לילדים עם לקויות למידה

נדב דורון (BCaBA)

שעות ההרצאה: 16:00-16:50

משך ההרצאה: 50 דק' CE1

תקציר: מתוארת בזאת האפקטיביות של תוכנית ללימוד קריאה וכתבייה, המבוססת על ניתוח התנהגות יישומי, לילדים עם לקויות למידה ועם עיכובים משמעותיים ברכישת הקריאה. ליבת תוכנית הלימוד כוללת שילוב של תוכנית קריאה וכתבייה בעברית מבוססת הוראה ישירה (Lindsley, 1992), אשר כישורים מרכזיים שנלמדו בתוכנית הקריאה מתורגלים לשם בניית תדירות ועד לרמת שטף פונקציונלית, תוך כדי רישום על גבי גרף סלרציה סטנדרטי. האפקט של תוכנית הלימוד יוצג באמצעות מקרי בוחן של שלושה ילדים עם לקויות למידה, שהשתתפו בתוכנית ללימוד קריאה. כל התלמידים נבדקו לפני תחילת ההתערבות. הנתונים שיוצגו יראו כי כל התלמידים הראו שיפורים משמעותיים בכישורי קריאה בסיסיים. מקרים אלו מהווים תמיכה ראשונית אודות האפקטיביות של תוכנית הוראה מקיפה ללימוד קריאה בעברית, המבוססת מדע סלקציוניסטי וניתוח התנהגות בכלל, והשילוב של טכנולוגיות הוראה ישירה ולמידת דיוק בפרט.

מרצה: נדב דורון (BCaBA)

נדב דורון, מנתח התנהגות מוסמך בעל למעלה מ-20 שנות ניסיון בעבודה בתחום ניתוח התנהגות עם ילדים בעלי מגוון לקויות למידה והתפתחות וילדים על הספקטרום האוטיסטי. נדב הקים את מרכז דורון ב-2009 כדי לתת מענה לילדים עם לקויות למידה. מרכז דורון מפתח ועושה שימוש בחומרי הוראה המוכחים אמפירית כאפקטיביים ללימוד כישורים אקדמיים בסיסיים (קריאה, כתיבה, חשבון ואנגלית). נדב משמש כמנתח התנהגות, מורה, מעצב הוראה (כתיבת חומרי הוראה על פי עקרונות של עיצוב הוראה), מאמן למורים ומנהל המרכז.

**התנהגות חברתית תקשורתית במצבי אינטראקציה טבעיים של ילדים
ברצף האוטיזם בתפקוד גבוה בגיל הרך**

ד"ר אנהליה שפר

שעות ההרצאה: 16:00-16:50

משך ההרצאה: 50 דק'

תקציר: התנהגויות חברתיות תקשורתיות של ילדים בעת אינטראקציה עם בני גילם הינן מרכיב מרכזי בהתפתחות ילדים בגיל הרך ומוגדרות כאחד ממאפייני הליבה של ילדים ברצף האוטיזם. הלקות, בולטת יותר בעת אינטראקציה עם בני הגיל, בהשוואה לאינטראקציה עם מבוגר. הכלים הקיימים כיום מוגבלים ביכולתם למדוד אינטראקציה חברתית טבעית בין בני הגיל.

במחקר, נבדקה התנהגות חברתית-תקשורתית במצבי אינטראקציה טבעיים, עם עמיתים, בהשוואה בין ילדים (ברצף האוטיזם בתפקוד גבוה HFA $IQ > 75$) (High Function Autism) (Spectrum Disorder- HFASD) המשולבים במסגרות גן רגילות לבין ילדים עם התפתחות תקינה. עבור מטרה זו, פותחה התצפית Autism Preschool Peer Interaction Observation Scale- APIOS (Shefer & Bauminger-Zviely, 2016). במחקר נבחנו ההבדלים בין הקבוצות על פי ה-APIOS ועל פי מדדים מתוקננים של התנהגות חברתית

תקשורתית. נבחנו גם הקשרים בין מדדים אלה ובין ה-APIOS; הקשרים בין ה-APIOS ובין ה-IQ וחומרת הלקות. נבדקו גם מהימנות ותוקף תצפית ה-APIOS. נמצא הבדל מובהק בין הילדים עם HFASD ובין הילדים עם התפתחות תקינה בכל המדדים שנבדקו על פי ה-APIOS. בבדיקת הקשרים בין מדדים, נמצא שככל שאיכות ההתנהגות החברתית תקשורתית בקרב ילדים עם HFASD היתה גבוהה יותר ב-APIOS, נראו יכולות חברתיות-תקשורתיות גבוהות יותר בשאלונים; ככל שרמת ה-IQ הכללית היתה גבוהה יותר, נראה תפקוד חברתי תקשורתי איכותי יותר עם בני הגיל בגן על פי ה-APIOS; קשרים מסוימים נמצאו גם בין ה-APIOS ובין חומרת הלקות.

מרצה: ד"ר אנהליה שפר

ד"ר אנהליה שפר מרצה בקריה האקדמית אונו, בבית הספר למדעי הרוח ועוסקת ביעוץ והדרכת הורים. היא מומחית בתחום החינוך ולגיל הרך ובתחום האוטיזם. היא שימשה כמנהלת מקצועית ואדמיניסטרטיבית של מרפאת האבחון במרכז לאוטיזם/אלו"ט. ד"ר אנהליה שפר היתה אחראית לפן המקצועי, במסגרת לימדה והכשירה אנשי מקצוע צעירים בתחום, העבירה עדכונים לאנשי הצוות כדי להטמיע גישות אבחון וטיפול חדשניות על פי השינויים המתוארים במחקרים עדכניים ברחבי העולם. כמו כן, ד"ר שפר העבירה סדנאות על אבחון אוטיזם לאנשי מקצוע בכנסים ובקורסים באוניברסיטאות שונות. ד"ר שפר עסקה בהיבטים של הדרכת הורים, ערכה את החוברת "צעדים ראשונים" של המרכז למשפחה של אלו"ט ואף כתבה את הפרק על אוטיזם. בנוסף, במהלך שנות עבודתה במרכז לאוטיזם, השתתפה במספר מחקרי התערבות בגיל הרך וסייעה בחשיבה, בביצוע ובאיסוף הנתונים.

בעבר, ד"ר שפר עבדה כמנהלת ומדריכה בגן תקשורת. במסגרת זו היא ניהלה והדריכה את צוות מהטפלים, היתה אחראית על בניית תוכניות תל"א עבור הילדים, בנתה תוכניות שילוב יחידני עבור הילדים ופיקחה של אופן יישומן.

במסגרת לימודי התואר השלישי, אנהליה חקרה התפתחות חברתית רגשית של ילדים בהתפתחות תקינה ושל ילדים ברצף האוטיזם בגיל הרך. ניסיונה הרב בתחום האבחון המשלב ידע תאורטי נרחב יחד עם ידע קליני והתנסות רבת שנים בעבודה עם ילדים בספקטרום

האוטיסטי. כל אלו סייעו לה בפיתוח תצפית ייחודית להערכת יכולת חברתית-תקשורתית של ילדים צעירים בספקטרום האוטיסטי בעת אינטראקציה חופשית עם בני גילם.

התערבות מונחית הורים לילדים עם אוטיזם והתנהגויות מאתגרות – תיאור מחקר שמושם בקהילה

אייל כהן (BCBA), הילה אלחנתי לרנטל, נוי רודקו, למיס קרעין

שעות ההרצאה: 17:00-17:50

משך ההרצאה: 50 דק' CE1

תקציר: במהלך ארבעת השנים האחרונות מתבצע באוניברסיטה העברית מחקר בנושא התערבות מונחית הורים לילדים עם אוטיזם בגילאי 3-9 עם התנהגויות מאתגרות, המתבסס על פרוטוקול שפותח ע"י The Research Units for Behavioral Intervention (RUBI) Autism Network (Bearss et al., 2015). המחקר הנוכחי ובוחן את השפעותיו השונות של יישום הפרוקטול בצורה קבוצתית על הילדים וההורים המשתתפים בסביבת הבית ובית הספר. במסגרת הרצאה זו נציג את הפרוטוקול ותהליכי המחקר השונים וכן תוצאות ראשוניות (בתהליכי פרסום). בנוסף, נדגים שימוש בפרוטוקול ונשיב על שאלות מקהל המשתתפים.

מרצה: אייל כהן (BCBA)

דוקטורנט בבית הספר לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית, האוניברסיטה העברית בירושלים. רכז התוכנית ללימודי ניתוח התנהגות יישומי בבה"ס לחינוך ע"ש שלמה (סימור) פוקס באוניברסיטה העברית בירושלים, המחלקה להשתלמויות ולפיתוח מקצועי. חבר צוות המחקר להדרכת הורים, אשר מתנהל בהנחיה של ד"ר ג'ודה קולר, ראש המגמה לחינוך מיוחד, ביה"ס לחינוך ע"ש שלמה (סימור) פוקס באוניברסיטה העברית בירושלים. מנתח התנהגות קליני מעל 10 שנים, מנחה משפחות וצוותים בארץ ובחו"ל במגוון נושאים.

מרצה: הילה אלחנתי לרנטל

סטודנטית בתכנית ללימודי ניתוח התנהגות יישומי, האוניברסיטה העברית. בעלת תואר בוגר בחינוך ובמהלך תואר מוסמך במגמה לחינוך מיוחד. חברת צוות המחקר להדרכת הורים לילדים עם אוטיזם, האוניברסיטה העברית וכן במחקר נוסף בנושא הבדלים מגדריים בין ילדים עם אוטיזם בפרספקטיבה התפתחותית.

מרצה: נוי רוזקו

סטודנטית בתוכנית ללימודי ניתוח התנהגות יישומי, האוניברסיטה העברית. בעלת תואר ראשון בחינוך ותקשורת. סטודנטית לתואר מוסמך במסלול מצטיינים אישי מחקרי בחינוך באוניברסיטה העברית. חברת צוות המחקר להדרכת הורים לילדים עם אוטיזם, האוניברסיטה העברית.

מרצה: למיס קרעין

בעלת תואר ראשון בביולוגיה. מורה למדעים במסגרת משרד החינוך למעלה מ-20 שנה. סטודנטית בתוכנית ללימודי ניתוח התנהגות יישומי, האוניברסיטה העברית.

מהימנעות להצטיינות - חזרה לחיים תוך התמודדות עם כאב כרוני

אדריאנה כץ

שעות ההרצאה: 17:00-17:50

משך ההרצאה: 50 דק' CE1

תקציר: ההרצאה תעסוק בתיאור התערבות עם משפחתה של נערה בת 15 שבעקבות פציעה ברגל, התפתחו כאבים כרוניים, שמנעו ממנה להשתתף בכל פעילות בה עסקה לפני הפציעה. במסגרת ההתערבות עזרנו לנערה לחזור לתפקוד, תוך התמודדות עם הכאבים. מטרת ההתערבות הייתה ללמד את הנערה ואת משפחתה לתפקד לנוכח הכאב הכרוני, שלא היה צפוי לפחות או להעלים. עדי (שם בדוי) בת 15, מצטיינת בתחומי הספורט, הלימודי והחברתי

עדי נפצעה במהלך אימון ספורט. לאחר פציעתה החלה לחוש בכאבים ברגל ועם הזמן, כאבים אלה התפשטו לכל הגוף. עדי הרגישה כאבים אלה במהלך כל היום. בבית הספר, עדי התלוננה על כאבים בגב וברגליים בשל הישיבה הממושכת. עדי נהגה להתקשר להוריה והם החזירו אותה הביתה. עם הזמן, עדי הפסיקה לבקר בבית הספר ונמנעה מלהשתתף בכל פעילות פיזית, לימודית וחברתית. עדי גם הפסיקה להיפגש עם משפחתה ועם חברותיה ובעצם בילתה את רוב שעות היום מול הטלוויזיה או במיטה. ההתערבות ההתנהגותית התחילה אחרי שעדי לא ביקרה בבית הספר למשך חצי שנה.

מטרת ההתערבות הייתה ללמד את עדי לחזור לתפקוד למרות הכאבים, תוך שהיא לומדת להיעזר באסטרטגיות של הרגעה עצמית כגון מיינדפולנס, דמיון מודרך ושימוש נכון בטיפול תרופתי של משככי כאבים.

במסגרת איסוף הנתונים המקיף התקיים גם ראיון עם הנערה במטרה לקבל תמונת מצב לגבי מיקום הכאב, עוצמתו ותפיסתה של הנערה את עצמה בעקבות הפציעה וחוסר היכולת להמשיך להתאמן. ההתערבות ההתנהגותית התבססה על הדרכת הורים, שכללה הנחיות לניהול אינטראקציות עם עדי ועם האחים שלה, תוך התייחסות לערכים ולאמונות שהמשפחה התנהלה לאורם. במהלך הליווי, הועלתה הדרישה לחזרה לתפקוד כלפי עדי בצורה הדרגתית. עם סיום הטיפול, עד לפעילות מלאה ולתפקוד כפי שהיו לפני פציעתה.

מרצה: אדריאנה כץ

אדריאנה כץ, מנחת התנהגות ומדריכת הורים. ילידת ארגנטינה וגרה בארץ מעל לשלושים שנה. בוגרת תואר ראשון בחינוך וספרות בסמינר ע"ש דוד ילין, תואר שני בלימודי עבודה באוניברסיטת תל אביב במסלול למנהלים בפועל ולימודי ניתוח התנהגות בסמינר הקיבוצים.

אדריאנה היא מנחה בכירה ב"מרכז לניתוח התנהגות". במסגרת עבודה זו, מדריכה צוותים חינוכיים, משפחות והורים, בדרכם ליצירת יחסים בהתאם לערכיהם ורצונותיהם על מנת שישפרו את איכות חייהם, מנחה תכניות התערבות לילדים עם קשיי התנהגות, וכמו כן מעבירה השתלמויות לצוותים בחינוך המיוחד והרגיל. בנוסף אדריאנה מרכזת את תחום ניתוח התנהגות במתי"א צפון הנגב. במסגרת עבודה זו, מנחה תכניות התנהגותיות ומדריכה צוותים חינוכיים בבתי ספר ובגנים. אדריאנה צברה ניסיון חינוכי, טיפולי וניהולי רב בעבודה עם ילדים וצוותים חינוכיים במסגרות ציבוריות ופרטיות. בעבר הקימה וניהלה שתי מסגרות חינוכיות וטיפוליות לאוכלוסיות עם מוגבלות שכלית התפתחותית וילדים בסיכון.

מדוע מנתחי התנהגות ופסיכיאטרים צריכים לשתף פעולה?

ד"ר איתן אלדר (BCBA-D)

שעות ההרצאה: 18:00-18:50

משך ההרצאה: 50 דק' CE1

תקציר: בשנים האחרונות ניצב תחום בריאות הנפש בפני אתגרים משמעותיים הדורשים התערבות התנהגותית, בין השאר בשל הגבלות על אמצעי אכיפה, דוגמת קשירות, שהיו נהוגים במקרים קשים. מאז צעדיו הראשונים של ניתוח ההתנהגות בתחום בריאות הנפש באמצע המאה העשרים (Ayllon & Michael, 1959) ועד היום אנו עדים להתקדמות מרשימה בתחום זה ולתרומה משמעותית בשדה החינוך והטיפול. במקביל תפסה הפסיכיאטריה מקום מרכזי בטיפול במגוון לקויות, בעיקר באמצעים תרופתיים. ניתוח התנהגות ופסיכיאטריה התקדמו בשני קווים מקבילים, למרות שהינם עוסקים באתגרים משותפים. בהרצאה זו תובא סקירה של התפתחות שני התחומים, תוך ציון נקודות ההשקה שביניהם, יובאו דוגמאות לשיתופי פעולה אפשריים, דוגמת מעקב אחר שינוי תפקוד בעקבות התאמה תרופתית ויוצעו תחומי מחקר המדגישים את שיתוף הפעולה, דוגמת דרכים למדידת תופעות לוואי של מתן תרופה. שיתוף פעולה מעין זה עשוי לשפר את היעילות הטיפולית ואת תקפותה (Zarcone, Napolitano & Valdovinos 2008). נבחין בין הייחודיות של ניתוח התנהגות, הפסיכולוגיה והפסיכיאטריה ויוצעו דרכים אופרטיביות לשיתוף פעולה בין תחומי הידע השונים. כל אלה ייבחנו לאור ההתפתחות המרשימה בחקר המוח והנירולוגיה

השופכים אור על הצד האופרנטי של התרפיה (Skinner, 1988). יובאו דוגמאות כיצד ניתן ליעל את ההתערבות ההתנהגותית תוך התבססות על ידע בתחומי הניורו-ביולוגיה והפסיכו-פרמקולוגיה.

מרצה: ד"ר איתן אלדר (BCBA-D)

ראש תוכנית לימודי תעודה - ניתוח התנהגות בפסיכיאטריה, המרכז הרפואי שיב"א, תל השומר. מחבר הספר "ניתוח יישומי של התנהגות – עקרונות והליכים". בעל הסמכה בינלאומית בניתוח התנהגות BCBA-D. חבר בוועד הנאמנים של ארגון Cambridge Center for Behavioral Studies. מחבר המודל – "חינוך לערכים דרך פעילות גופנית". קיבל את אות ההוקרה של האגודה הבינלאומית לניתוח התנהגות במאי, 2007,

עבור מפעלו לקידום ניתוח התנהגות מחוץ לארצות הברית. פיתח בסין תוכנית כוללת לתמיכה בילדים בתחום האוטיזם ובמשפחותיהם, תוך הכשרה של עשרות אנשי מקצוע והקמה של שלושה מרכזי טיפול. היה בין מקימי העמותה הישראלית לניתוח התנהגות (היל"ה) ויו"ר העמותה במשך שנים רבות. יו"ר "אלדר – לימודי ניתוח התנהגות" מיזם העוסק באירוח מנתחי התנהגות בעלי שם עולמי, לקורסים קצרים בישראל.

הצצה לעבודת קלינאי/ת התקשורת -תחומי טיפול, ועבודה בצוות קלינאי תקשורת+ מנתח התנהגות

ד"ר רונית וולגרין

שעות ההרצאה: 18:00-18:50

תקציר: קלינאי/ת התקשורת מאבחן, מטפל ומייעץ בתחומי תקשורת, שפה, דיבור, ושמיעה. כאשר ילד מגיע לאבחון קלינאי/ת תקשורת, נעשה מיפוי של יכולותיו וקשייו בתחומי התקשורת השפה והדיבור. בהתאם לממצאים נבנית תכנית טיפולית הכוללת טיפול בילד והדרכה למשפחה. (ובמידת הצורך גם לצוות הטיפולי והחינוכי). הטיפול בילד, מקביל איכותית לשלבי התפתחות נורמליים, ומטפל נקודתית בקשייו, על בסיס יכולותיו.

הראיה הכוללת של התנהלות ותפקוד הילד, בסיטואציות משתנות במהלך היום-יום, ועם שותפי אינטראקציה שונים, חשובה ומהותית לטיפול. במהלך בניית התכנית הטיפולית, קובעים מטרות לטווח רחוק ויעדים לטווח קרוב, כאשר אלה משתנים לפי הצורך והמצב. הערכה של התקדמות הילד ושל האסטרטגיות והאמצעים שנקבעו כמשרתים את יעדי הטיפול, הינה הכלי המרכזי בתכנית הטיפולית בנקודת הזמן הרלוונטית. בהתייחסות ליכולות השפה, קלינאי התקשורת מתמקדים במרכיבים הלינגוויסטיים והפרא לינגוויסטים של השפה, בהתייחסות ליכולת הדיבור ההתייחסות מתמקדת ביכולת הפקת הצלילים, איכות הקול, ושטף הדיבור, ובהתייחסות לתקשורת, הטיפול מתמקד ביכולת ההנאה משיתוף, ביכולת ליוזמה תקשורתית והיענות ליוזמה תקשורתית, יכולת שיח, ואפיונים נוכלינגוויסטים. בסיטואציה בה הילד מטופל אצל דיסציפלינות טיפוליות אחרות, כמו מנתחי התנהגות, רצוי וחשוב לבנות מודל משותף של התייחסות, התנהלות, ויצירת שפה מקצועית משותפת והדדית. ההבנה לגבי מרחב הפעולה של כל אחת מהדיסציפלינות, וחלוקת עבודה ברורה ופרגמטית, מאפשרים למערך הטיפולי אופק התפתחות מבוקש. היכולת לעבוד ביחד בצורה אפקטיבית, לבחון הסכמות וחוסר הסכמות, ולבנות מערך טיפולי משותף ופרקטי, הינה מהותית להצלחת הטיפול, ולקידומו של הילד המטופל.

מרצה: ד"ר רונית ולגרין, קלינאית תקשורת.

עוסקת באבחון וטיפול בילדים על הרצף האוטיסטי, ובילדים עם לקויות מורכבות של שפה ודיבור.

הדרכה, ייעוץ והרצאות להורים וצוותים טיפוליים וחינוכיים. בעלת מכון קלינאיות תקשורת, ברמת השרון.

תקצירי הרצאות

Ethics of effective advocacy

Amanda N. Kelly

שעות ההרצאה: 8:30-9:50

משך ההרצאה: 80 דק' CE1.5

תקציר: כמנתחי התנהגות אנחנו מאמינים שניתן להשיג שינוי, יהא ארגוני, אינדיבידואלי או שיטתי. שינויים במדיניות ציבורית, ברמת הממשל וברמת המדינה בארה"ב, ממשיכים להשפיע על העיסוק בניתוח התנהגות בשנים האחרונות (למשל חוקי הרישיון, ביטוח רפואי לאוכלוסיית אוטיזם, הקשר עם בריאות הנפש). התפתחויות אלה מגבירות את החשיבות, עבור מנתחי התנהגות וכל מי שמושפע ממדיניות בתחום, להיות שותפים במאמצי ניסוח המדיניות הציבורית. הרצאה זו תדון בבסיס של המדיניות הציבורית מפרספקטיבה של ניתוח התנהגות, תסקור את המדיניות הציבורית הנוגעת לפרקטיקה של ניתוח התנהגות ותספק אסטרטגיות יעילות להגברת האפקטיביות של מאמצי התמיכה ברשת, תוך הדגשת המחויבויות האתיקה שלנו לאורך הדרך.

As behavior analysts we believe behavior change can be achieved, whether that is organizational, individual, or systemic change. Changes in public policy at both a state and federal level in the United States have continued to impact the practice of behavior analysis in recent years (e.g., licensure laws, autism insurance, mental health parity). These developments have made it more important than ever for behavior analysts, and those impacted by these policies, to participate in public policy efforts. This presentation will discuss the basics of public policy from a behavior analytic perspective, review public policies relating to the practice of behavior analysis, and provide useful strategies to increase the effectiveness of grassroots advocacy efforts, while highlighting our ethical obligations along the way.

מרצה: Amanda N. Kelly, PhD, (BCBA-D)

Amanda N. Kelly, PhD, BCBA-D, LBA (also known as Behaviorbabe) obtained her bachelors in elementary education from Shepherd University, her masters in behavioral education, and doctorate in behavior analysis from Simmons University. Dr. Kelly has served on multiple boards and committees including Together For Our Keiki, the Hawai'i Association for Behavior Analysis, and the Hawai'i Disability Rights Center. Dr. Kelly's dedication and commitment to improving access to services, as well as her outstanding advocacy, has resulted in several awards including Jerry Shook Practitioner of the Year (2012), Advocacy Group of the Year (2015), and Provider Advocate of the Year (2019). Dr. Kelly is considered a thought-leader in behavior analysis and is highly sought after as a speaker at national, as well as international events. In addition to her expertise helping families and school teams, Dr. Kelly's interests extend to dissemination, public policy, and sustainable behavior change.

תכניות שגויות ואיך מתקנים אותן

מיכאל בן צבי (BCBA) וקרן ארז

שעות ההרצאה: 10:00-11:15

משך ההרצאה: 75 דק' CE1.5

תקציר: ההרצאה תעסוק בנושא שלא תמיד קל לדבר עליו- הטעויות שלנו כאנשי מקצוע. טעויות הן עניין שלא נוכל להימנע ממנו לחלוטין, לא אנחנו ולא אחרים. העבודה שלנו כמנתחי התנהגות דורשת מאיתנו לקבל מאות החלטות בכל תכנית – מן הסתם, לפחות מעט מהן שגויות, תמיד.

המטרה אליה אנחנו שואפים היא כמובן להימנע מטעויות בכל האפשר ולכן- יש לנתח את הסימנים לטעות והחלופות הנכונות.

במפגש זה נציג מספר תכניות שגויות באופן מהותי ואת הנזקים שנגרמו כתוצאה מכך וכיצד התמודדנו עם נזקים אלו. כמו כן, נציג קוים מנחים להתמודדות עם תכניות שגויות וטעויות שנעשות לאורך הדרך.

מרצה: מיכאל בן צבי (BCBA)

M.E.D בחינוך מיוחד מאוניברסיטת חיפה, B.A במדעי התנהגות אוניברסיטת בן גוריון, מנתח התנהגות מוסמך BCBA, מנהל שותף במרכז מטר"ה. מיכאל בעל ותק של עשרים וחמש שנות טיפול והנחייה התנהגותית ומומחה מוביל בתכניות התנהגותיות לילדים על הרצף האוטיסטי. יועץ התנהגותי מומחה למשפחות, הוסטלים, בתי ספר לחינוך מיוחד ומעונות, לאוכלוסיות הכוללות מוגבלות שכלית התפתחותית ואוטיזם. מרצה ומרכז את תכנית הטיפול באוטיזם במסלול להכשרת מנתחי התנהגות בסמינר הקיבוצים. מחבר הספר "אוטיזם - טיפול באמצעות ניתוח התנהגות".

מרצה: קרן ארז

מנכ"לית מרכז מטר"ה- בית לטיפול התנהגותי רגשי חברתי. מומחית לפיתוח אסטרטגיות חברתיות לילדים, מתבגרים ובוגרים. עובדת סוציאלית (MA), מנתחת התנהגות בבירה, מנחה ומובילה תכניות רבות לילדים ובוגרים עם אוטיזם, עיכוב התפתחותי ומוגבלות שכלית התפתחותית. בעלת ניסיון של 18 שנה בעבודה במסגרות חינוך ובמשפחות, מרצה, מובילה ומנחה צוותי חינוך וטיפול.

התערבות התנהגותית בקבוצות לשיפור במיומנויות חברתיות

עדי וינשטוק (BCBA), אלינה גורליק

שעות ההרצאה: 10:00-11:15

משך ההרצאה: 75 דק' CE1.5

תקציר: התחום החברתי הוא תחום מורכב, הוא מכיל בתוכו מגוון מיומנויות שילד צריך לדעת כגון- הבנת כללים ונורמות מורכבות, ניתוח סיטואציות חברתיות, הבנה של נפרדות מהאחר, הבנה וביצוע של ג'סטות (מחוות גוף), הבנת משמעויות חבויות, שפת גוף, ציניות, סרקזם ועוד (Winner, Crooke & Knopp, 2010).

התפתחות תקינה בתחום החברתי חשובה לפיתוח מיומנויות שונות. משחק עם ילדים אחרים או מבוגרים טומן בתוכו אימון על מיומנויות כגון - שפה, ארגון, הדדיות, פתרון בעיות, הבנת האחר, מיון, קטגוריזציה וכו'. (Kaat & Lecavalier, 2014)

בהרצאה זו נציג התערבות קבוצתית המתקיימת במסגרת פרטית בשעות אחה"צ בקבוצות קטנות, בה אנחנו עובדות על מיומנויות חברתיות. במסגרת זו אנו אוספים נתונים, בוחרים התנהגויות ובונים תכנית התערבות למיומנויות חברתיות בקבוצה.

ראינו כי גם על מיומנויות חברתיות שהם התנהגויות מורכבות ניתן לעבוד דרך ניתוח התנהגות ומודל גפן. מכיוון שמדובר במיומנויות חברתיות ישנה חשיבות רבה להתערבות הנערכת בקבוצה. ע"י ניסוח מטרות אופרטיביות, בדיקת קו בסיס ולימוד מיומנויות חדשות בשיטות קוגניטיביות התנהגותיות ומתאמות מבחינה התפתחותית חל שיפור משמעותי במיומנויות החברתיות בקבוצה זו.

מרצה: עדי ויינשטוק (BCBA)

עדי ויינשטוק מייסדת מודל גפן- מנתחת התנהגות BCBA, M.A, בחינוך מיוחד עם התמחות באוטיזם ולקויות התפתחותיות באוניברסיטת חיפה ותואר ראשון בפסיכולוגיה. בוגרת תוכנית ההכשרה למנתחי התנהגות מטעם אוניברסיטת ת"א. מטפלת בילדים המאובחנים על הספקטרום האוטיסטי בכל רמות התפקוד, בעלי לקויות התפתחותיות ולקויות למידה. בעלת ניסיון של 9 שנים בהנחה וניתוח התנהגות, משלבת

גישות התנהגותיות וקוגניטיביות עם גישות התפתחותיות בהתאמת תוכנית לילד, למשפחה ולגורמים החינוכיים. מרצה במכללת אורנים במגמת ניתוח התנהגות. מנחה תוכניות פרטניות למשפחות ומעבירה סדנאות לצוותים חינוכיים של טיפול בבעיות התנהגות במסגרות חינוכיות.

מרצה: אלינה גורליק

אלינה גורליק מייסדת מודל גפן- בונה ומנחה תכניות ביתיות לטיפול וקידום לילדים ובוגרים בעלי לקויות תקשורת ובעיות התנהגות. מנתחת התנהגות, בוגרת תואר ראשון בפסיכולוגיה וחינוך, בוגרת לימודי ניתוח התנהגות מטעם אוניברסיטת תל אביב. סטודנטית לתואר שני בחינוך מיוחד עם התמחות באוטיזם ולקויות התפתחותיות באוניברסיטת חיפה. בעלת ניסיון של 10 שנים בטיפול, הנחייה ושילוב ילדים בעלי עיכובים התפתחותיים ותקשורתיים. מרצה בקורסים למטפלים בניתוח התנהגות יישומי. מנתחת התנהגות ב"כפר תקווה", בית לאוכלוסייה בוגרת בעלת צרכים מיוחדים בקריית טבעון. מנחה מורים וצוותי חינוך במסגרות חינוך רגילות.

לא דומים כמו שתי טיפות מים- שימוש בכלי הערכה לבניית תכניות

דקלה נחמני (BCaBA)

שעות ההרצאה: 11:15-12:45

משך ההרצאה: 90 דק' CE1.5

תקציר: כל ילד הוא יחיד ומיוחד, כל ילד הוא אחר ובעל יכולות וצרכים שונים מאלו של אחרים. שלב ראשון בבניית תכנית טיפול עבור ילד המאובחן עם ASD כולל ביצוע הערכה באמצעותה ניתן למפות קיומן והיעדרן של מיומנויות ספציפיות. המידע המתקבל מהערכה זו, לצד מכלול שיקולים נוספים, מהווה בסיס לבניית תכנית טיפול נרחבת יעילה ומותאמת לילד. בסדנא נביר שני כלים נפוצים להערכה –

- **ABLLS-R** (The Assessment of Basic Language and Learning Skills – Revised)
VB-MAPP (Verbal Behavior Milestones assessment and Placement Program).

נתייחס למטרות ההערכה ונפרט כיצד היא בנויה ומיושמת, נתייחס לאופן השימוש ולייחודיות של כל כלי. בנוסף, נתרגל מילוי (חלקי) של טפסי ההערכה, בהתאם למידע שיימסר למשתתפים אודות ילד מאובחן ASD. בהמשך נדון במידע המתקבל מהטפסים ונציע תכנית טיפול נרחבת בהתאם לממצאי ההערכה.

לסיום נתייחס לאחריותו של מנתח ההתנהגות כלפי מגוון אספקטים של תכנית טיפול על כל שלביה- החל מכתביבתה, דרך יישומה ועד לסיומה.

מרצה: דיקלה נחמני M.ED, (BCaBA)

רכזת אקדמית בתוכנית ההכשרה וההסמכה בניתוח התנהגות יישומי במכללה האקדמית בית ברל, רכזת המיקוד באוטיזם, מרצה בקורסים שונים ומנחה התנסות מעשית בתוכנית. מנחה תוכניות במסגרות חינוך רגילות ומיוחדות וכן מנחה הורים בתוכניות ביתיות ליצירת שינוי במשפחות לילדים בעלי התפתחות תקינה בכל הגילאים.

"הזכות לשלב" - עבודת מומחית תחום ניתוח התנהגות בגני הילדים

רחלי מזור (BCaBA)

שעות ההרצאה: 11:15-12:05

משך ההרצאה: 50 דק' 1CEU

תקציר: שילוב תלמידים עם צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל הינו אחד האתגרים המרכזיים במערכת החינוך בישראל, בה לומדים עשרות אלפי תלמידי חינוך מיוחד, הנמצאים בשילוב מדי שנה, והינו בעל היבטים מוסריים, חינוכיים, כלכליים ומשפטיים (איגל, 2006). תלמידים בעלי צרכים מיוחדים משתלבים בתוך מסגרות החינוך הרגיל יותר ויותר בעשור האחרון ומערכת החינוך המיוחד נרתמה על מנת לשלבם בחינוך הרגיל (Ruijs & Peetsma, 2009). התמיכה המרכזית מהמתיאור"ת לקידום השילוב ניתנת באמצעות "מומחה תחום" – נציג המתי"א המומחה למוגבלות של התלמיד המשולב שתפקידו ללוות את הצוות החינוכי ולקדם שיתוף פעולה בין כל הגורמים המטפלים בו- המסגרת הלימודית, הבית והקהילה. תחת הגדרת "מומחה תחום" נכללים גם מנתחי ההתנהגות ומשלבים תלמידים מכל סוגי המוגבלויות. כיוון שאין מודל קבוע ומוסדר לעבודתם של מנתחי התנהגות במסגרות החינוכיות, פותחו מודלים מקומיים בערים השונות, וזאת תוך התאמה לקוד האתי של המקצוע ולחוזרי מנכ"ל של משרד החינוך (חוזר מנכ"ל, 2007). במקומות רבים נדרשים

מנתחי ההתנהגות לעבוד בצוותים רב מקצועיים, תוך שיתוף פעולה עם מגוון של גורמים נוספים הסובבים את התלמיד על מנת ליצור סביבה מיטבית לשילוב בקבוצת השווים. בסביבה מורכבת זו הם נתקלים לעיתים במצבים מאתגרים, בדילמות אתיות מהותיות, היכולות לאיים מצד אחד על נאמנותם למקצוע ומצד שני להפר את המחויבות שלהם למעסיק - משרד החינוך. בהרצאה זו יוצג תהליך בניית ויישום מודל עבודה של מומחית תחום ניתוח התנהגות לשילוב תלמידי גן, ויידונו דילמות אתיות ומקצועיות והצעות לפתרון.

מרצה: רחלי מזור (BCaBA)

מנתחת התנהגות מוסמכת, B.A במדעי ההתנהגות, M.A בחינוך מיוחד, תעודת הוראה בחינוך מיוחד, מדריכה ארצית להפרעות התנהגות – האגף לחינוך מיוחד הדרכה והנחיית צוותים במערכת החינוך בכל הארץ, הפצת תחום ניתוח ההתנהגות, הכרה בתחום בתוך המערכת, בניית מערך תומך למנתחי ההתנהגות, הקמת השתלמויות ייעודיות למנתחי התנהגות. סיוע ותמיכה לצוותים של מסגרות להפרעות

התנהגות. מרצה במכללת סמינר הקיבוצים בתוכנית לניתוח התנהגות. מומחית תחום ניתוח התנהגות – מת"א פתח תקווה הטמעת השילוב בגני ילדים ובתי ספר, עבודה מערכתית ואינטגרטיבית הכוללת מפגשי הדרכה, הכוונה וייעוץ עם כל הגורמים המשפיעים על השתלבותם של ילדים עם אבחנות פסיכיאטריות, אוטיזם, מחלות מיוחדות המשולבים בגני ילדים רגילים ובתי ספר, הדרכה, תמיכה והכוונת צוותים חינוכיים, בניית תכניות התנהגות, קידום לימודי וחברתי המשפיעים על שילובם המיטבי של הילדים וכן הדרכה הכוונה וליווי ההורים על מנת לבנות סביבה מקבלת, גמישה, תומכת המסייעת בכל ההיבטים החינוכיים והטיפוליים. מנתחת התנהגות במרכז הטיפול מת"א פתח תקווה – מובילה קבוצות לקידום מיומנויות חברתיות לילדי גן חובה עם הפרעות התנהגות ולילדי גן וכיתה א' המשולבים עם אבחנות פסיכיאטריות ואוטיזם קידום חברתי וכן הכנה לימודית, התנהגותית ורגשית לקראת כיתה א', לילדי גן חובה המאובחנים בבעיות התנהגות ובעיות רגשיות. הדרכת הורים, גננות וצוותים העובדים עם תלמידים אלה.

פאנל מקצועי: ניתוח התנהגות בישראל לאן?

בהשתתפות: פרופ' עמוס רולידר, ד"ר איתן אלדר, ד"ר שירי אייבז, ד"ר אליען אלחדף
אברג'יל, ד"ר מיכל הירשמן, ד"ר נתלי רולידר אגילה

שעות ההרצאה: 13:15-14:45

משך ההרצאה: 90 דק CE1.5

תקציר: מה צופן העתיד לניתוח התנהגות בישראל וכיצד ייראה המקצוע שלנו בארץ בעוד מספר שנים? דיון מרתק בהשתתפות בכירי מנתחי ההתנהגות בישראל לגבי עתיד המקצוע בהיבטים מגוונים, כולל רגולציה, אתיקה, תעסוקה, אקדמיה ועוד

משתתף: פרופ' עמוס רולידר (BCBA-D)

עומד בראש התוכנית החדשה לתואר שני בניתוח התנהגות באקדמית כנרת, תכנית ההסמכה וההכשרה של מנתחי התנהגות במכללה האקדמית בית ברל ומשמש כיו"ר ארגון מנתחי ההתנהגות המוסמכים בישראל (מנת"ה) והינו החוקר המוביל במכון לחקר מוגנות ילדים באקדמית כנרת. פרופ' רולידר המתמחה בניתוח וטיפול התנהגותי בקשיי התנהגות מגוונים של ילדים בסביבות שונות פרסם עשרות

מאמרים מדעיים בכתבי עת התנהגותיים מובילים בעולם כגון Journal of Applied Behavior Analysis, Education and Treatment of Children and, Journal of Research and Behavior Therapy פרקים בספרים מקצועיים בניתוח התנהגות ושני ספרי הדרכה וייעוץ להורים המבוססים על עבודתו המחקרית והקלינית כמנתח התנהגות.

משתתף: ד"ר איתן אלדר (BCBA-D)

ראש תוכנית לימודי תעודה - ניתוח התנהגות בפסיכיאטריה, המרכז הרפואי שיב"א, תל השומר. ד"ר איתן אלדר - ראש תוכנית לימודי תעודה - ניתוח התנהגות בפסיכיאטריה, המרכז הרפואי שיב"א, תל

השומר. מחבר הספר "ניתוח יישומי של התנהגות – עקרונות והליכים". בעל הסמכה בינלאומית בניתוח התנהגות BCBA-D. חבר בוועד הנאמנים של ארגון Cambridge Center for Behavioral Studies. מחבר המודל – "חינוך לערכים דרך פעילות גופנית". קיבל את אות ההוקרה של האגודה הבינלאומית לניתוח התנהגות במאי, 2007, עבור מפעלו לקידום ניתוח התנהגות מחוץ לארצות הברית. פיתח בסין תוכנית כוללת לתמיכה בילדים בתחום האוטיזם ובמשפחותיהם, תוך הכשרה של עשרות אנשי מקצוע והקמה של שלושה מרכזי טיפול. היה בין מקימי העמותה הישראלית לניתוח התנהגות (היל"ה) ויו"ר העמותה במשך שנים רבות. יו"ר "אלדר – לימודי ניתוח התנהגות" מיזם העוסק באירוח מנתחי התנהגות בעלי שם עולמי, לקורסים קצרים בישראל.

משתתפת: ד"ר שירי אייבז (BCBA-D)

ד"ר שירי אייבז היא מרצה בכירה במכללה האקדמית כנרת ומרצה בכירה במכללה האקדמית דוד ילין. היא מייסדת וראשת תוכנית הלימודים בניתוח התנהגות יישומי במכללת דוד ילין, וכן רכזת היחידה הקלינית לניתוח התנהגות במתי"א חולון-אזור. ד"ר אייבז היא בעלת הסמכה בינלאומית בניתוח התנהגות (BCBA-D) ונציגה ישראלית בירחון OPERANTS של הקרן של ב. פ. סקינר. המומחיות שלה היא בתחום ההכשרה להוראה בחינוך מיוחד ובחינוך גופני וכן בתמיכה ובקידום בילדים עם הפרעות התנהגותיות-רגשיות. תחומי המחקר שלה מתמקדים בהשפעה של התערבויות מבוססות-מחקר לשיפור יכולות חברתיות ואקדמיות של ילדים בעלי הפרעות רגשיות-התנהגותיות בעיקר בסביבות בית ספריות, בתכנון המשגה והובלה של תוכניות לתמיכה בהתנהגות חיובית בית-ספרית וכן בתחומים הקשורים למומחיות בהוראה. ד"ר אייבז חוקרת, כותבת, מציגה ומנחה בתחומים אלו בבמות ארציות ובינלאומיות. במקביל ד"ר אייבז משמשת מנטורית למנתחי התנהגות צעירים וותיקים המבקשים להיות חד החנית של מנתחי התנהגות בישראל מבחינה קלינית ומחקרית.

משתתפת: ד"ר אליען אלחדף אברג'ל (BCBA-D)

ד"ר אליען אלחדף. מרצה במכללה אקדמית כנרת. סיימה את לימודי הדוקטורט שלה בניתוח התנהגות ב Western Michigan University. חוקרת נושאים של ניהול עצמי ושליטה עצמית, שינוי הרגלים והתנהגות סביבתית ירוקה. חברה בועדת הרגולציה של ניתוח התנהגות ומשמשת כראש תת ועדת האתיקה יחד עם ד"ר מיכל הירשמן.

משתתפת: ד"ר מיכל הירשמן

יו"ר העמותה הישראלית לניתוח התנהגות היל"ה. רכזת התכנית ללימודי תעודה בניתוח התנהגות ומרצה בתואר השני לטכנולוגיות בחינוך במכללת סמינר הקיבוצים, ומרכזת תחום ניתוח התנהגות במת"י פתח תקווה. עובדת במערכת החינוך 30 שנים כמנתחת התנהגות עם אוכלוסיות מגוונות, ובעיקר עם תלמידים בעלי הפרעות התנהגות קשות בחינוך הרגיל והמיוחד. מדריכה ומרצה למנתחי התנהגות וצוותים חינוכיים, מנחה מנהלי בתי ספר בארגון יעיל של צוות, ומתמחה בבניית והפעלת תכניות התנהגותיות מערכתיות בבתי ספר וגנים. כמו כן מנחה הורים בתוכניות ביתיות לילדים עם קשיי התנהגות.

משתתפת: ד"ר נתלי רולידר אגילה (BCBA-D)

ד"ר רולידר אגילה היא מנתחת התנהגות מוסמכת בעלת תואר דוקטור בפסיכולוגיה עם התמחות בניתוח התנהגות מאוניברסיטת פלורידה, ארצות הברית. ד"ר רולידר אגילה התמחתה באבחון ובטיפול בילדים ובמתבגרים עם קשיי תפקוד והתנהגות מורכבים במכון קנדי קריגר בבולטימור, מרילנד. ד"ר רולידר אגילה צברה ניסיון קליני עשיר בטיפול בהפרעות התנהגות מורכבות ובהנחיית והדרכת הורים. ד"ר רולידר

אגילה משמשת כמנהלת אקדמית וקלינית וכמרצה ומנחת פרקטיקום בתוכנית ההסמכה לניתוח התנהגות יישומי במכללה האקדמית בית ברל. ד"ר רולידר אגילה גם מנחה סטודנטים לניתוח התנהגות במהלך העבודה המעשית שלהם במסגרות שונות, לרבות עבודה עם משפחות בבתים, במסגרות חינוך ובפנימיות שיקומיות.

תקצירי פוסטרים

הפחתה של התנהגויות קללות ואלימות מילולית בילדה בת 7 בסביבה

ביתית

מציגות: רויטל בנימין והדס קרן טואיטו, בוגרות מחזור ד', לימודי ניתוח התנהגות יישומי באוניברסיטה העברית, בהנחיית אייל כהן, BCBA
תקציר: הפוסטר מציג התערבות שנערכה לאורך 14 שבועות במסגרת התנהגות מעשית, להפחתה של התנהגויות סירוב, קללות לאלימות מילולית בילדה בת 7, בסביבה הביתית. ההתערבות נעשתה באמצעות הדרכת הורים ב ZOOM, על ידי שתי המנחות. בהערכה פונקציונלית נמצא כי ההתנהגות נשמרת על ידי תשומת לב, לפיכך התוכנית כללה הליכים של חיזוק דיפרנציאלי וחיזוק לא מותנה הבאים לתת מענה לצורך זה. בנוסף, שילוב הליך של הכחדת תשומת לב תרם להפחתה בהתנהגויות עד לרמת אפס.

הפחתת התנהגות של קללות בבחור במסגרת מע"ש

מציגה: לינה נסיראת, בוגרת מחזור ד', לימודי ניתוח התנהגות יישומי באוניברסיטה העברית, בהנחיית דיטה הוד, BCBA

תקציר: הפוסטר מציג התערבות שנערכה במרכז תעסוקה עם בחור המאובחן עם לקות שכלית התפתחותית ותסמונת דאון. הבחור הפגין התנהגויות של סירוב, אלימות מילולית ופיסית ובריונות, בתדירות גבוהה. לשם ההתערבות נחתם מולו חוזה, המגדיר את עיקרי התוכנית – מתן זמני תשומת לב עם המדריכה וחיזוק על העדר ההתנהגויות, בדגש על שיח נאות ובקשות נאותות. ההתערבות נמצאה יעילה ותוך פרק זמן קצר ההתנהגויות פחתו, התפוקה של הבחור בעבודה עלתה ושביעות הרצון של כל הצדדים.

הפחתה של התנהגויות פגיעה עצמית – הטחת ראש בנער בכיתה

מציגה: בודור חגאגרה, בוגרת מחזור ד', לימודי ניתוח התנהגות יישומי באוניברסיטה העברית, בהנחיית דיטה הוד, BCBA

תקציר: הפוסטר מציג התערבות בהתנהגות של פגיעה עצמית מסוג הטחת ראש, אשר הפגין נער בן 15 המאובחן עם ASD. ההתנהגות הופיעה לרוב במצבי דרישה והעדר תשומת לב, והקדימה אותה התנהגות של המהומים (גרייה ווקאלית). חבילת ההתערבות בנסיבות הופעלה על ההתנהגות המקדימה (precursor). לאחר שהשיפור שהושג היה חלקי, הוחלט להוסיף הליכים של הכחדה ותשלום תגובה. ההתערבות הובילה להפחתה משמעותית בהתנהגות. גם בבדיקות מעקב ההתנהגות של הטחות הראש לא חזרה.

התמודדות עם פרידה מהורה לילד על רצף האוטיזם במסגרת תוכנית טיפול ביתית

מציגה: גילי יהב, BCBA וצוות המחלקה הקלינית של בית ליאור

תקציר: ילדים רבים בתחילתה של תוכנית טיפולית נוטים להגיב בהתנהגות מאתגרת לפרידה מההורים והישארות בחדר עם מטפל/ת לבדם. בפוסטר יוצגו השלבים להקניית התנהגות איפוק והבלגה בנוכחות הטריגר המעורר של פרידה מהורה בסביבה הביתית. כמו כן יוצגו תרגולי ההכללה בסביבה הביתית מחוץ לשעות הטיפול לטובת הצלחת ההתערבות.

כלים מעשיים להסתגלות מיטבית בהתחלת תוכנית טיפול ביתית

מציגה: גילי יהב, BCBA וצוות המחלקה הקלינית של בית ליאור

תקציר: בתחילתה של תוכנית טיפולית ילדים רבים עדיין לא רכשו מיומנויות של תלמידאות – ישיבה ליד שולחן, סריקת גירויי מטלה, שיתוף פעולה ומיומנויות קשב מגוונות. בפוסטר יוצגו השלבים להקניית התנהגות של שיתוף פעולה בלמידה יחידנית בתוכנית טיפול בסביבה הביתית. כמו כן יוצגו מרכיבי ההתערבות ההכרחיים ליצירת משכי למידה משמעותיים, ישיבה נאותה והצלחה במטרות התרגול.

הנחיה מרחוק בתקופת הקורונה – טיפול בקשיי שינה במסגרת גן תקשורת

מציגות: נופר יהלומי, מנתחת התנהגות בגן תקשורת נשר ושרון ארבל, מנתחת התנהגות מוסמכת BCaBA –מדריכה עמותת רמת דוד

תקציר: קשיי שינה מהווים גורם דאגה משמעותי להורים לילדים עם ASD ופוגעים לרב באיכות החיים המשפחתית ובתפקודו הכולל של הילד. הפוסטר יציג התערבות שנעשתה בתקופת סגר הקורונה, מרחוק, בהדרכת הורים טלפונית ותוך איסוף נתונים קפדני, עבור ילד בן 3.5 הלומד בגן תקשורת. במסגרת ההתערבות נערך שאלון מקיף להורים, נאספו נתוני בסיס, הדרכת הורים כללה התערבות בנסיבות ובתוצאות. ההתערבות הייתה יעילה ובתוך

שבוע הופחתו קשיי השינה כולם – הפחתה של משך ההירדמות, של התלות בנוכחות הורה בשעת ההירדמות ושל היקיצות הלילות.

התערבות אכילה לילד משולב בכיתה ב

מציגות: שרון ארבל, מנתחת התנהגות מוסמכת BCaBA – מנחת התכנית ונטע דותן שוורץ, מנתחת התנהגות מוסמכת BCaBA - רכזת

תקציר: בקרב רבים מן הילדים עם ASD מופיעים קשיים בתחום האכילה – ובעיקר אכילה בררנית וסירוב הנוגע להרחבת המגוון. הפוסטר מציג את הצלחת ההתערבות בסירוב וברננות בילד בן 8.5 עם ASD במסגרת תוכנית ביתית ותוכנית שילוב בבית הספר. התוכנית כללה פעילויות חווייתיות עם מזונות חדשים, הרחבת מגוון וחשיפה למאכלים, כולל פירות וירקות. כמו כן שיתוף הילד בבחירות הנוגעות לארוחת העשר והליכים נוספים המרחיבים את השליטה שלו סיעו כחלק מחבילת הטיפול. חיזוקים ניתנו עבור גיוון והוספת מאכלים חדשים לתפריט, הצטרפות עצמאית לארוחה בביה"ס וטעימת מזון חדש במסגרת פעילויות ביסול. בפוסטר מוצגים נתונים מארבעת החודשים האחרונים, בהם המגוון הורחב והתנהגויות הסירוב הנוגעות לאכילה והתנסות פחתו לאפס.

תוכנית פרטנית להקניית מיומנות יוזמה לתקשורת באמצעות PECS עבור ילד עם אוטיזם

מציגות: הדר דוידוביץ' ורסנו-המכללה האקדמית בית ברל, מחזור ד', יפעת מירסקי BCaBA ותחיה קולינסקי

תקציר: בפוסטר מוצגת התערבות להקניית שלבים 1, 2 מתוך פרוטוקול הלימוד של PESC לפי אנדי בונדי ולורי פרוסט. הילד, בן 6.5, לומד בגן תקשורת ולא היה עושה שימוש בתקשורת חלופית כלל, טרם ההתערבות. שלבים אלה הושגו באופן מלא עד לסגירת הגנים עקב מגפת הקורונה.

תכנית התערבות להפחתת התנהגויות מאתגרות ואלימות במסגרת גן ילדים

מציגה: אינאס עמאר מואסי - סטודנטית בתכנית ללימודי הסמכה בניתוח התנהגות יישומי, מחזור ד', המכללה האקדמית בית ברל בהנחיית: ורד פסטרנק זיידמן, BCBA

תקציר: הפוסטר מציג ממצאי התערבות, המשלבת הליכים פרטניים ומערכתיים, להפחתת התנהגויות מאתגרות מגוונות בילד בן 5 במסגרת גן רגיל. ההתערבות נערכה במסגרת התנסות מעשית בפרקטיקום, ונמשכה כחודשיים.

במסגרת ההתערבות הוגדרו כללים לגן, נערכה עבודה פרטנית עם הילד ללימוד מיומנויות, ניתן סיוע להפגנת התנהגות חיובית בסיטואציות גניות והוגדרו תוצאות חיוביות להתנהגות נאותה. החיזוקים ניתנו על ידי הצוות החינוכי לאורך היום. ההתערבות הסתיימה בהצלחה ותוך שביעות רצון של הצוות החינוכי. הילד רכש מיומנויות התנהגות חברתית ושיתוף פעולה וההתנהגויות המאתגרות פחתו באופן משמעותי.

תכנית התערבות להפחתת התנהגויות מאתגרות בעת מעברים בגן רגיל

מציגה: יעל שפר - סטודנטית בתכנית ללימודי הסמכה בניתוח התנהגות יישומי, מחזור ד', המכללה האקדמית בית ברל, בהנחיית ורד פסטרנק זיידמן, BCBA

תקציר: הפוסטר מציג התערבות גנית שיושמה בגן חינוך רגיל, ילדי 3-4, לאורך 12 שבועות במסגרת פרויקט התנסות מעשית. ההתערבות באה לתת מענה להתנהגויות מאתגרות של חוסר שיתוף פעולה, סירוב לסדר את הגן ודיבור ללא רשות בקרב מרבית ילדי הגן. במסגרת ההתערבות שולבו הליכים אקולוגיים, הכנה מראש, מערכת מוטיבציה גנית ושימוש בחיזוקים להתנהגויות נאותות. ההתערבות הובילה לעליה משמעותית במספר הילדים המסדרים והפחתה משמעותית בדיבור ללא רשות.

תכנית התערבות התנהגותית להפחתת התנהגויות הצקה ואלימות בילדי

ג

מציגה: מיכל עזרא, סטודנטית בתכנית ללימודי הסמכה בניתוח התנהגות יישומי, מחזור ד', המכללה האקדמית בית ברל, בהנחיית ורד פסטרנק – זיידמן, BCBA

תקציר: הפוסטר מציג התערבות מערכתית שהופעלה בגן לילדים בני 3 במסגרת התנהגות מעשית. ההתערבות באה לתת מענה להתנהגויות מאתגרות כגון חוסר היענות לצוות הגן, אלימות פיזית ומילולית כלפי ילדים ואנשי צוות, הצקות והתקפי זעם. תוכנית ההתערבות כללה הליכים אקולוגיים כגון הכנה מראש והגדרת ציפיות והליכים בתוצאות כגון חיזוק התנהגויות נאותות ושיחות סוף יום. ההתערבות יושמה למשך 16 שבועות בהצלחה והובילה להפחתה בהתפרצויות, התקפי זעם ומקרים של ישיבה לא נאותה.

תכנית התערבות התנהגותית להפחתת התנהגויות הצקה ואלימות בגן

בחינוך הרגיל

מציגה: נטלי פז - סטודנטית בתכנית ללימודי הסמכה בניתוח התנהגות יישומי, מחזור ד', המכללה האקדמית בית ברל, בהנחיית ורד פסטרנק זיידמן, BCBA

תקציר: הפוסטר מציג ממצאי התערבות שנערכה במסגרת התנסות מעשית בגן עירייה לילדים בגילאי 4-6. ההתערבות באה לטפל במגוון התנהגויות חמורות שהופגנו בגן בעיקר על ידי קבוצה של 4 ילדים. ההתנהגויות להפחתה כללו דיבור ללא רשות והפרעות בלתי פוסקות, ישיבה לא נאותה במהלך המפגשים, מגע לא נאות בגופם של ילדי הגן, והתנהגויות של הצקה, אלימות ואי שמירה על מרחב אישי במהלך פעילות חופשית בחצר.

ההליכים כללו בין השאר הפעלת תוכנית קבוצתית מסוג תלויה, מתן מחזקים להתנהגויות נאותות, אימונים להגברת היענות, הכנות מראש ושינויים אקולוגיים. ההתערבות יושמה בהצלחה למשך 12 שבועות והובילה להפחתה בהתנהגויות הלא נאותות.

תכנית התערבות התנהגותית בגן חובה בחינוך הרגיל

מציגה: יונית צדוק- סטודנטית בתוכנית ללימודי הסמכה בניתוח התנהגות יישומי, מחזור ד', המכללה האקדמית בית ברל. בהנחיית ורד פסטרנק זיידמן BCBA

תקציר: הפוסטר מציג ממצאי התערבות התנהגותית שיושמה בגן חובה בחינוך הרגיל במסגרת התנסות מעשית. ההתערבות נכתבה במטרה להפחית התנהגויות לא נאותות שרווחו בגן: סירוב, הצקה, אלימות, קימה מהמקום ודיבור ללא רשות במפגשים ולהגביר מיומנויות רצויות ונאותות. ההתערבות כללה תוכנית מוטיבציה קבוצתית תלויה ועצמאית שכללה חיזוק התנהגויות נאותות. כמו כן הודגשו חוקי הגן והתערבות הכנה מראש. במסגרת חבילת ההתערבות הצוות קיבל הדרכה לשיפור ההתמודדות עם התנהגויות מאתגרות. ההתערבות יושמה בהצלחה והובילה להפחתה משמעותית בהתנהגויות הלא נאותות, האקלים בגן הפך לנעים ולרגוע ולא נצפו עוד גילויי אלימות.

תכנית התערבות בגן טרום טרום חובה (גילאי 3-4)

מציגה: תסנים עבד אלחי, סטודנטית בתוכנית ללימודי הסמכה בניתוח התנהגות יישומי, מחזור ד', המכללה האקדמית בית ברל. בהנחיית ורד פסטרנק זיידמן, BCBA

תקציר: הפוסטר מציג תוכנית התערבות אשר יושמה בהצלחה למשך חודשיים בגן ילדים בגילאי 3-4. קשיי ההתנהגות שרווחו בגן היו: ישיבה לא נאותה, דיבור ללא רשות וקימה מהמקום במפגשים, סירוב, זחילה ברחבי הגן, הצקה, משחק לא פונקציונלי וצעקות. קשיים אלה הופיעו לאורך יום הלימודים בזמני מפגש, במשחק חופשי בחצר ובגן ובמהלך סידור הגן. ההתערבות שילבה הליכים בנסיבות, הליכים בתוצאות ותוכנית מוטיבציה קבוצתית. תוצאות ההתערבות הצביעו על ירידה משמעותית בהתנהגויות הלא נאותות ועל שיפור בהתנהגויות הנאותות של כלל ילדי הגן, אשר רכשו מיומנויות קדם אקדמיות רצויות. צוות הגן הביע שביעות רצונות מהתוכנית.

לימוד ילד עם אוטיזם גריבת גרביים ונעילת נעליים באופן עצמאי באמצעות למידת שרשרת מטלת כוללת (Total Task Chaining)

מציגות: ד"ר סיגל תדהר-פז, BCBA-D, עדי פסטרנק-צור - מרכז לובאס ישראל ואורלי רובין, BCaBA - המכללה האקדמית בית ברל

תקציר: ילד בן 5 המאובחן עם ASD בתפקוד נמוך, למד לגרוב גרביים ולנעול נעליים באופן עצמאי. לאחר שההערכה התפקודית הראתה כי יש לנבדק את מיומנויות הקדם לביצוע הפעולות הנדרשות לשם גריבת גרביים ונעילת נעליים נבנתה תכנית התערבות של למידת שרשרת מטלה כוללת - Total Task Chaining. סיוע פיזי ניתן במידה והנבדק לא ביצע את השלב הבא בשרשרת כ-5 שניות מסיומו של השלב הקודם. בנוסף, נעשה שימוש בסיוע ויזואלי מסוג Video Modelling לפני ביצוע הפעולות. התכנית תורגלה במסגרת הטיפול הביתי על ידי הצוות המטפל, ועל ידי ההורים שהונחו לכך. בסיום ההתערבות הנבדק רכש את המיומנות והצליח לגרוב גרביים ולנעול נעליים באופן עצמאי.

ביצוע עצמאי של רצף פעולות צחצוח שיניים

מציגות: ד"ר סיגל תדהר-פז, BCBA-D, אורנה טפליצקי, מרכז לובאס ישראל ואורלי רובין, BCaBA - המכללה האקדמית בית ברל

תקציר: ילד בן 9, המאובחן עם ASD בתפקוד בינוני ו-ADHD למד צחצוח שיניים עצמאי ואיכותי. לפני ביצוע ההתערבות הילד נעזר בסיוע פיזי מלא מהוריו בכל רצף צחצוח השיניים כולל פעולות הצחצוח עצמו. לאחר שההערכה תפקודית הראתה כי יש לנבדק את מיומנויות הקדם לביצוע הפעולות הנדרשות לצחצוח השיניים, נבנתה תכנית התערבות של למידת שרשרת מטלה כוללת - Total Task Chaining. הלמידה לוותה בגירוי מבחין של לוח ויזואלי עם רצף הפעולות של צחצוח השיניים ובסיוע של הדגמה-מודלינג וסיוע פיזי. נמצא כי מיומנויות צחצוח השיניים של הילד השתפרו עד הצלחה עצמאית ברוב הפעולות.

ביצוע עצמאי של רצף פעולות בהתארגנות בוקר

מציגות: ד"ר סיגל תדהר-פז, BCBA-D, לבנת בן שימול, מרכז לובאס ישראל ואורלי רובין, BCaBA - המכללה האקדמית בית ברל

תקציר: ילדה בת 4, מאובחנת עם ASD בתפקוד גבוה ו-ADHD, למדה את שלבי התארגנות הבוקר בצורה עצמאית ויעילה. לפני ההתערבות הילדה הייתה מתארגנת רק עם סיוע פיזי ומילולי מצד ההורים ומתממהת בכל שלב. לאחר שההערכה תפקודית הראתה כי יש לנבדקת את מיומנויות הקדם לביצוע הפעולות הנדרשות להתארגנות בוקר, נבנתה תכנית התערבות של למידת שרשרת מטלה כוללת - Total Task Chaining. הלמידה לוותה בגירוי מבחין של

לוח ויזואלי עם רצף הפעולות לסימון וי כשסיימה כל שלב, מוזיקה קלאסית ברקע (שלאחר בדיקה נמצאה יעילה ומרגיעה) ובשימוש בטיימר להגבלת משך התארגנות הבוקר. ההורים הודרכו לאופן העברת המשימה תוך שימוש בדרכי סיוע יעילות, ולמתן מחזק לאחר ביצוע. בתום ההתערבות נמצא כי הילדה למדה להתארגן בכוחות עצמה בזמן קצר.

הפחתת אי משימתיות והגברה של משימתיות באמצעות הליכי חיזוק דיפרנציאלי DRI והכחדה

מציגות: ד"ר סיגל תדהר-פז, BCBA-D, ליהיא רון סונקין, מרכז לובאס ישראל ואורלי רובין, BCaBA - המכללה האקדמית בית ברל

תקציר: ילדה בת 5 המאובחנת עם ASD בתפקוד גבוה ועם הפרעת התנגדות, מטופלת בתכנית טיפול ביתית אינטנסיבית ומשולבת בגן בחינוך רגיל עם סייעת צמודה, הפגינה אי משימתיות וחוסר שיתוף פעולה במטלות. במקום להיענות לדרישה הפגינה מגוון התנהגויות לא נאותות כמו עיסוק בחפץ, שאלות/שיח אשר אינו קשור למשימה, משחק עם כפות הידיים וקימה מהמקום. נדרשו חזרות על דרישות ואף סיוע פיזי לביצוע משימות. נמצא כי ההתנהגות חוזקה לעיתים בחיזוק שלילי ולעיתים בתשומת לב. בתוכנית ממוקדת להשלמת דפי עבודה, הילדה טופלה באמצעות הליך של חיזוק דיפרנציאלי DRI בשילוב הליך הכחדה של תשומת לב. בעקבות התוכנית הופחתו משמעותית התנהגויות של אי משימתיות, בהשוואה לשכיחותן בתחילת ההתערבות ונצפתה הגברה של התנהגות משימתית.

לימוד פעוטה תגובה לבקשה לקשר עין

מציגים: אבישי זכריה, BCBA, עדן בוכריס, מרכז לובאס ישראל

תקציר: ילדה בת 2.9, המאובחנת עם תסמונת גנטית ו-ASD בתפקוד נמוך, למדה ליצור קשר עין עם דובר, כאשר קוראים בשמה במסגרת תוכנית טיפול חלקית. לאחר שהערכה התפקודית הראתה כי הנבדקת אינה מתקשרת מילולית או מגיבה לאנשים שפונים אליה מילולית, הצוות הטיפולי החל בלימוד יצירת קשר עין באופן הדרגתי בשיטת NET, כחלק מתוכנית ההתערבות שלה. התוכנית תורגלה על ידי ההורים והצוות בממוצע של 10 שעות שבועיות. בסיום התוכנית הילדה הגיבה ביצירת קשר עין תוך שניה והחזיקה מבט לפחות לשלוש שניות, בתגובה להוראה: "תסתכלי עלי". בשלב הבא היא עובדת על תגובה בקשר עין לקריאה בשמה.

תכנית התערבות התנהגותית להפחתת התנהגות לא נאותה והגברת התנהגות נאותה ל-א', תלמידה בת 11 המאובחנת עם ASD

מציגות: נופר ירון, סטודנטית לניתוח התנהגות, שנה ב', "המכללה האקדמית בית ברל" ואלית בריל BCBA

תקציר: א', בת 11, לומדת במרכז שנועד לתת מענה לקשיים לימודיים של ילדים בתחומי קריאה, כתיבה וחשבון באמצעות טכניקת ההוראה הישירה (DI) ולמידת שטף (PT). א' הפגינה התקפי צחוק, שהיו עשויים להימשך מספר דקות והסיחו אותה מעבודתה. מתוך הערכה פונקציונלית נמצא כי ההתנהגות הופיעה בעיקר סביב דרישות מגוונות.

הפוסטר מציג את ממצאי ההתערבות להפחתת התנהגות הצחקוק של א' והקניית התנהגות של בקשה נאותה. ההליכים כללו FCT – תרגול להקניית תקשורת פונקציונלית, כולל הכללה. כמו כן התערבות הכחדה בשילוב חיזוק דיפרנציאלי DRA. ההתערבות השיגה את המטרות בהצלחה.

תכנית התערבות התנהגותית להפחתת התנהגות לא נאותה והגברת התנהגות נאותה ל'נ' תלמיד בן 6 הלומד בכיתת ASD בבי"ס רגיל

מציגה: מעיין ביסמוט הרמן, סטודנטית לניתוח התנהגות, שנה ב', "המכללה האקדמית בית ברל"

תקציר: הפוסטר מציג ממצאי ההתערבות בקשיי ההתנהגות שהפגין נ' בן 6 המאובחן על הרצף האוטיסטי ובעל קשיי הגייה. ההתנהגויות שהופגנו היו קושי בדחיית סיפוקים והיענות לדרישה בזמן שיעור, סירוב, בכי, צעקות ואלימות פיזית כלפי אנשי צוות ושאר תלמידי הכיתה. כמו כן התנהגות זו מנעה את קידומו והתפתחותו של נ' במסגרת בי"ס.

ההתנהגויות הופיעו לאורך כל יום הלימודים ובתדירות גבוהה. מההערכה הפונקציונלית נמצא כי ההתנהגויות חוזקו שלילית.

מטרות התוכנית היו הקניית מיומנויות תקשורתיות נאותות לנ' FCT, הפחתת התנהגויות לא נאותות ע"י שינוי הנסיבות והקטנת האברסיה, בניית מערכת מוטיבציה אישית להגברת התנהגויות נאותות והדרכה התנהגותית לצוות הכיתה. הממצאים מראים כי בשלב ההתערבות חלה ירידה משמעותית בהתנהגות חוסר ההיענות ובמקביל נראה כי חלה עלייה משמעותית בתדירות בקשת עזרה בצורה נאותה.

התקדמות קטנה בכל יום מסתכמת בתוצאות גדולות

ניתוח התנהגות יישומי בישראל